

OUCH!

Mėnesinis informacinio saugumo naujienlaiškis kompiuterių naudotojams

Atakos ir sukčiavimas telefonu

Apžvalga

Galvodami apie kibernetinius nusikaltėlius, tikriausiai įsivaizduojate prie kompiuterio sėdintį piktavalį, internete vykdančią sudėtingus puolimo veiksmus. Nors dauguma šiuolaikinių kibernetinių nusikaltėlių naudoja tokias technologijas kaip el. paštas ar susirašinėjimo programos, tačiau jie savo aukas taip pat bando apgauti ir telefonu. Naudojantis telefonu įgyjami du didžiuliai pranašumai. Visų pirma, skirtingai nei el. pašte, telefono skambučių sekimui yra naudojama žymiai mažiau apsaugos technologijų, kuriomis galima nustatyti ir užkirsti kelią sukčiavimui. Visų antra, nusikaltėliams yra žymiai lengviau perteikti emocijas telefonu, todėl tikėtina, jog jiems savo aukas pavyks įtikinti. Panagrinėkime, kaip galima atpažinti ir sustabdyti tokias atakas.

Kaip veikia telefoniniai sukčiai?

Pirmiausia, turite suprasti, ko siekia nusikaltėliai. Įprastai jie nori jūsų pinigų, informacijos ar prieigos prie kompiuterio (arba visų trijų dalykų iš karto). Ir visa tai jie gauna jus įtikindami daryti tai, ko jie prašo. Telefoniniai sukčiai skambina žmonėms visame pasaulyje, kurdami itin didelės skubos situacijas. Jie nori jus išmušti iš pusiausvyros, įbaugindami taip, kad nebesugebėtumėte aiškiai mąstyti ir skubindami jus suklysti. Štai keletas dažniausiai pasitaikančių atvejų:

Skambintojas apsimeta, kad jis skambina iš vyriausybės mokesčių departamento arba mokesčių inspekcijos ir sako, jog turite nesumokėtų mokesčių. Jis aiškina, kad jei tučtuojau nesumokėsite mokesčių, būsite pasodinta(-s) į kalėjimą ir tuomet ima spausti šiuos mokesčius sumokėti kredito kortele telefonu. Tai yra sukčiavimas, kadangi dauguma mokesčių departamentų, įskaitant mokesčių inspekciją, niekada žmonėms neskambina ir nesiunčia tokių el. laiškų. Visi oficialūs mokesčių pranešimai yra siunčiami įprastu paštu.

Skambintojas apsimeta, kad jis skambina iš „Microsoft“ techninės pagalbos skyriaus ir sako, jog jūsų kompiuteris yra užkrėstas virusais. Įtikinęs auką, jog kompiuteris yra užkrėstas, jis ima spausti įsigyti jo programinę įrangą ir suteikti jam nuotolinį prisijungimą prie jūsų kompiuterio. „Microsoft“ įmonės atstovai jums į namus neskambins.

Gaunate balso pašto pranešimą, kad buvo uždaryta jūsų banko sąskaita ir kad norėdami ją vėl aktyvuoti, turite paskambinti tam tikru telefono numeriu. Paskambinus, automatinė sistema prašo patvirtinti savo asmens tapatybę ir užduoda įvairius asmeninius klausimus. Iš tiesų tai nėra skambutis iš jūsų banko. Sukčiai paprasčiausiai įrašinėja visą jūsų asmens tapatybės informaciją, kad galėtų ją vėliau pasinaudoti.

Apsisaugokite

Geriausia apsaugos priemonė nuo telefoninių sukčių esate patys. Įsidėmėkite šiuos dalykus:

Jei bet kuriuo metu kam nors paskambinus jaučiate neatidėliotino skubimo jausmą ir spaudimą imtis kokių nors veiksmų, būkite ypač įtarūs. Net jei pokalbis telefonu iš pradžių skamba „normaliai“, o vėliau pradeda skambėti keistai, galite šį pokalbį bet kuriuo metu nutraukti, pasakydami „ne“.

Jei manote, kad telefonu skambina sukčius, paprasčiausiai padėkite ragelį. Jei norite įsitikinti, ar telefono skambutis yra teisėtas, apsilankykite įmonės (pavyzdžiui, savo banko) interneto svetainėje ir patys paskambinkite tiesioginiam klientų aptarnavimo skyriui. Tokiu būdu žinosite, kad iš tiesų kalbate su realia organizacija.

Niekada nepasitikėkite rodomu skambintojo numeriu, nes nusikaltėliai dažnai padirba skambintojo numerį taip, jog atrodo, kad yra skambinama iš teisėtos organizacijos arba iš tos pačios šalies, kurios kodu prasideda jūsų telefono numeris.

Niekada neleiskite skambintojui perimti laikinos jūsų kompiuterio kontrolės arba įtikinti jus parsisiųsti programinę įrangą. Taip galima užkrėsti jūsų kompiuterį.

Jeifonu skambina asmuo, kurio jūs asmeniškai nepažįstate, tegul šis skambutis būna nukreipiamas tiesiai į balso paštą. Tokiu būdu galėsite perklausti telefono skambučius jums tinkamu metu. Dar geresnis dalykas yra tai, kad daugumoje telefonų šią funkciją galite nustatyti kaip numatytąją, paspaudę mygtuką „Netrukdyti“ (angl. Do Not Disturb).

Sukčiavimo ir atakų telefonu atvejų vis daugėja. Jūs esate geriausia savo paties apsauga, galinti juos nustatyti ir sustabdyti.

Kviestinė redaktorė

Jen Fox įmonėje „All Covered“ dirba vyr. konsultante saugumo klausimais ir teikia supratimo apie saugumą, socialinės inžinerijos bei rizikos vertinimo paslaugas. Jen veiklą galite stebėti „Twitter“ paskyroje [@j_fox](#).

Šaltiniai

Vartotojų informavimas asmens tapatybės, privatumo ir internetinio saugumo klausimais:

<https://www.consumer.ftc.gov/topics/privacy-identity-online-security>

Pranešti apie telefoninių sukčių skambučius (JAV) galite adresu:

<https://www.ftccomplaintassistant.gov/#crnt>

Socialinė inžinerija:

<https://www.sans.org/u/Fi5>

OUCH! Yra leidžiamas SANS Security Awareness instituto ir platinamas pagal [Creative Commons BY-NC-ND 4.0 licensiją](#). Jums leidžiama naudoti ir platinti šį naujienlaiškį su sąlyga, kad niekas nebus keičiama. Norėdami gauti daugiau informacijos susisiekite su mumis www.sans.org/security-awareness/ouch-newsletter. Redaktoriai: Walt Scrivens, Phil Hoffman, Cathy Click, Cheryl Conley | Lietuvišką vertimą finansavo „Perlo“ įmonių grupė